

Synové Jana Jindřicha (moravští Lucemburkové)

Jan Jindřich a jeho legitimní synové

- **Jan Jindřich** umírá 12. listopadu 1375 v Brně
- **Jošt** (snad říjen 1354 – 18. ledna 1411, Brno)
první manželka Eliška (Alžběta), dcera vévody Vladislava Opolského; manželství bezdětné
druhá (?) manželka Anežka, sestra vévody Vladislava Opolského, manželství bezdětné
- **Jan Soběslav** (1355/1357 – 1380, snad 30. října)
snad ženatý s neznámou, asi i potomci (??)
- **Prokop** (1356/1358, možná prosinec 1358 – 24. září 1405 Královo Pole), svobodný, snad nemanželský syn Jiří, benediktinský mnich v Monte Casinu († 1457)

Jošt Lucemburský

- po smrti Karla IV. nejstarší Lucemburk (Václav se narodil v roce 1361)
- velmi ambiciózní, nákladná zahraniční politika
- politický mocichtivý pragmatik, který se tvrdě a často bezohledně snaží využívat všech možností
- nepřiliš šetrný hospodář, velmi vzdělaný
- nákladný životní styl, markraběcí dvůr (Špilberk), záliba v okázalosti a luxusu
- po otci získal rozsáhlé zeměpanské statky (postupně je rozprodával a zastavoval) a značnou hotovost – financování své politiky (+ šlechty, vojska)
- od přelomu 80. a 90. let nedostatek financí (v roce 1389 již dlužil Prokopovi 500 hřiven grošů)

Jan Soběslav

- prostřední legitimní syn Jana Jindřicha
- narozen cca 1355/1357, zemřel 1380, snad 30. října
- jako jediný ze synů Jana Jindřicha byl vychováván na pražském dvoře (vybrán pro Karlovu dceru Elišku?)
- jako mladík doprovázel Karla IV. na cestách
- až do nedávné doby zaměňován s nevlastním (nemanželským) bratrem Janem z Moravy – nedal se na církevní dráhu, nebyl biskupem litomyšlským ani patriarchou aquilejským
- snad byl ženatý a měl potomky
- po smrti otce spor s bratrem Joštem o majetky
- Po smrti Jana Soběslava spor Jošta s Prokopem

Prokop Lucemburský

- nejmladší legitimní syn Jana Jindřicha
- narozen cca 1356/1358, snad prosinec 1358, zemřel 24. září 1405 v Králově Poli v kartuziánském klášteře
- méně ambiciózní a mocichtivý než Jošt
- zasahuje do zahraniční politiky, ale někdy bez dlouhodobé soustavné koncepce (nezájem o Braniborsko)
- spíše válečník a dobrodruh než diplomat nebo stratég
- poměrně stálý v názorech (podpora Václava IV., trvalé nepřátelství se Zikmundem), ale někdy poněkud nevypočitatelný
- nikdy se neoženil, nemanželský syn Jiří

Politické úspěchy, územní zisky Jošta (a Prokopa)

- 1378–1388 Kladsko zástavou (za nesplacenou půjčku Jana Jindřicha Karlovi ve výši 64 tisíc zlatých)
- 1385–1388/89 zisk Bratislavy a západního Slovenska zástavou (území od Váhu na západ) – od Zikmunda
- 1388 zástavou od Václava IV. Lucembursko (do srpna 1402) a alsaské fojtství (asi do 1400)
- společně s Prokopem zisk Braniborska, 1385 a 1388 od Zikmunda nejdříve zástavou, od roku 1397 trvale, jako markrabě byl kurfiřtem (podíl Prokopa splácen)
- 1390 koupě Krnovska od Vladislava Opolského, 1397 zisk Dolní Lužice od Václava IV. (Horní neobsadil)
- 1383 a 1389 generálním vikářem pro říšská území v Itálii, říjen 1410–leden 1411 králem Římské říše

Uherské dobrodružství Jošta a Prokopa

- červenec 1385 – osobní podpora Zikmunda v jeho tažení do Uher (Zikmund zasnouben s královnou Marií, dcerou Ludvíka Uherského)
- Již 9. července 1385 Zikmund zastavil velkou část Braniborska ve prospěch Jošta a Prokopa za 50 tisíc kop grošů (znovu v roce 1388 na pět let)
- později zástava Bratislavy a území na západ od Váhu
- 31. prosince 1385 uherským králem Karel III. Malý Neapolský (s podporou části šlechty) – 24. února 1386 zavražděn z návodu královniny vdovy Alžběty
- leden 1387 – Alžběta (matka Marie) zardoušena
- 1387 Zikmund korunovaný uherským králem

Spor Jošta s olomouckou kapitulou a biskupem

- [1378 vzniká papežské schizma: papež Urban VI. (Řím) a protipapež Kliment VII. (Avignon)] – Jošt na straně Urbana, Prokop těžko rozhodnout
- 1379 spor Jošta s olomouckou kapitulou o placení zemské berně, Jošt nechal s pomocí olomoucké městské rady kanovníky vyhnat a jejich statky zabavil
- stížnost papeži, 12. ledna 1380 litomyšlský biskup Albert ze Sternberka uvalil na Jošta klatbu, na Moravě vyhlášen interdikt, prostředníkem arcibiskup Jan z Jenštejna, již 20. února 1380 exkomunikace zrušena
- osobní (?) spor Jošt a Jan ze Středy, 10. května 1380 zapálena olomoucká katedrála a biskupský dům

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) I

- obecné důvody: majetkové či finanční záležitosti (úhrada náhrad či dluhů – např. dva tisíce kop ročně za Braniborsko, které měl Jošt platit Prokopovi), politický nesoulad (např. ve vztahu k českému králi), odlišné povahy, odlišné ambice, bratrská revnivost, snad i Prokopova bojovnost
- přelétavá podpora šlechty (opakované přebíhání z tábora do tábora)
- ne bitvy dvou armád nebo stálá fronta, ale průběžné drobné válečné akce jednotlivých oddílů a vojenských skupin
- často těžko rozeznat od loupení a násilností

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) II

- [první spor: Jošt vs Jan Soběslav již 1376–1377]
- první válka – v roce 1381, snad i v první části roku 1382 (do května 1382), minimum informací
- důvodem patrně dělení majetků po smrti Jana Soběslava, které měl dle závěti převzít Prokop
- nebo i smrt Jana ze Středy (23. prosince 1380) a stav olomouckého biskupství
- snaha Jošta získat část majetků Jana Soběslava pro sebe (snad jako úhradu dluhů Jana Soběslava?)
- většinu statků získal Prokop, některé Jošt za částečnou finanční úhradu (Ívančice)
- kompromis, Jošt a Prokop se usmířili, aktivní spolupráce po celá 80. léta – vzestup rodové politiky

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) III

- 1388 smlouva Václav, Jošt, Zikmund o podpoře
- srpen 1388 Václav onemocněl, Jošt římským králem?
- po roce 1390 postupný nesoulad (daný i neschopností Václava), Prokop upevňuje své postavení v Praze, roku 1390 napadl Vladislava Opolského
- 1390 „koalice“ Václav IV., Prokop, polský král Vladislav Jagellonský
- 2. června 1390 smlouva o spolupráci a podpoře: Zikmund, Albrecht III. Habsburský, Jošt – původně není zaměřena proti českému králi (a příbuzným)
- 13. ledna 1392 spolek znovu potvrzen, o den později smlouva Jošt a Albrecht proti všem bez výjimky
- 18. prosince 1393 ve Znojmě Jošt, Zikmund, Albrecht

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) IV

- rok 1392 – napětí, ale asi klid, Jošt splácí závazky
- druhá markraběcí válka – asi od února/března 1393, přesné důvody neznáme, škody na církevním majetku
- celkově velmi málo informací o průběhu bojů
- srpen 1393 pokus o jednání – neúspěšné (rozhodčí výrok měli vynést moravští páni)
- od února 1394 další jednání, Prokop o dohodu tehdy nestál
- boje na Moravě průběžně s přestávkami zřejmě až do konce roku 1395, od února 1396 mír, listopad nebo prosinec 1396 uzavřen landfrýd, spoluúčast šlechty

Mezihra 1394 – Václav IV. a panská jednota

- dne 5. května 1394 v Praze jednání Jošta s českými pány – panská jednota proti králi
- Václav IV. 8. května při cestě z hradu Žebrák zajat a uvězněn v Praze – důsledek špatné vlády
- Jošt jmenován (dočasně) správcem země
- vojenský zásah Jana Zhořeleckého, obsadil Prahu, Václav odvezen přes Příběnice a Český Krumlov na hrad Wildberg u Lince, jednání zástupců obou stran 30. července v Českých Budějovicích, následně dne 1. srpna král propuštěn
- Jošt a Prokop – neúčastní se jednání, v tu dobu oba (snad bojují) na Moravě
- Jan Zhořelecký – značné dluhy, neshoda s Václavem, umírá náhle 1. března 1396, klášter Neuzelle

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) V

- třetí markraběcí válka: 1399–1402/1405
- po smrti biskupa Mikuláše z Riesenburka (červen 1397) Prokop dočasně „správcem“ biskupství
- v únoru 1399 Prokop nařídil, aby mu byly svěřeny biskupské statky, biskup Jan Mráz (do roku 1403) nesouhlasí
- březen 1399 exkomunikace Prokopa a jeho přívrženců
- Jošt až do března 1399 v Braniborsku
- 20. srpna 1400 Václav sesazen, nástupcem Ruprecht III. Falcký, Jošt v tuto dobu podporuje Václava
- 6. března 1402 Zikmund v Praze zajal Václava IV.
- červen 1402 – Zikmund zajal Prokopa u hradu Bezděz (i přes ochranný glejt), Jošt přítomen
- Václav držen ve Vídni, Prokop v Bratislavě
- září 1402 – Jošt se postavil proti Zikmundovi

Markraběcí války (Jošt versus Prokop) VI

- červenec 1403 Václav uzavřel přátelskou dohodu s rakouským vévodou Vilémem
- dne 11. listopadu 1403 uprchl ze zajetí, přes Brno a Karlštejn v závěru roku dorazil do Prahy
- i nadále vyostřený vztah Václav – Zikmund
- od července 1404 – Zikmund a Albrecht IV. obléhají Znojmo (Jan Sokol z Lamberka, Hynek Suchý Čert z Kunštátu – bývalí Prokopovi spojenci), úplavice, Zikmund se uzdravil, Albrecht 14. září 1404 zemřel
- 26. dubna 1405 uzavřeli v Budíně Václav a Jošt mír se Zikmundem
- Prokop propuštěn, umírá 24. září 1405 v Králově Poli